

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr 35	
ŚWIETOKRZYSK!																											

1. Obiekt 4

ZESPÓŁ PAŁACOWY BADENICH - karta zespołu

2. Czas powstania

1802 - 1995 r.

3. Miejscowość

BEJSCE

4. Adres

28-512 Bejsce 230

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **kieleckie**

gmina **Bejsce**

DOW. WŁAZIMIERZA WŁU.

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Beżce, Bejsce

7. Przynależność administracyjna przed 1 VI 1975

województwo **kieleckie**

powiat **Pińczów**

8. Właściciel i jego adres

Wojewódzki Zarząd Pomocy
Społecznej

Kielce Al. IX Wieków Kielc 3

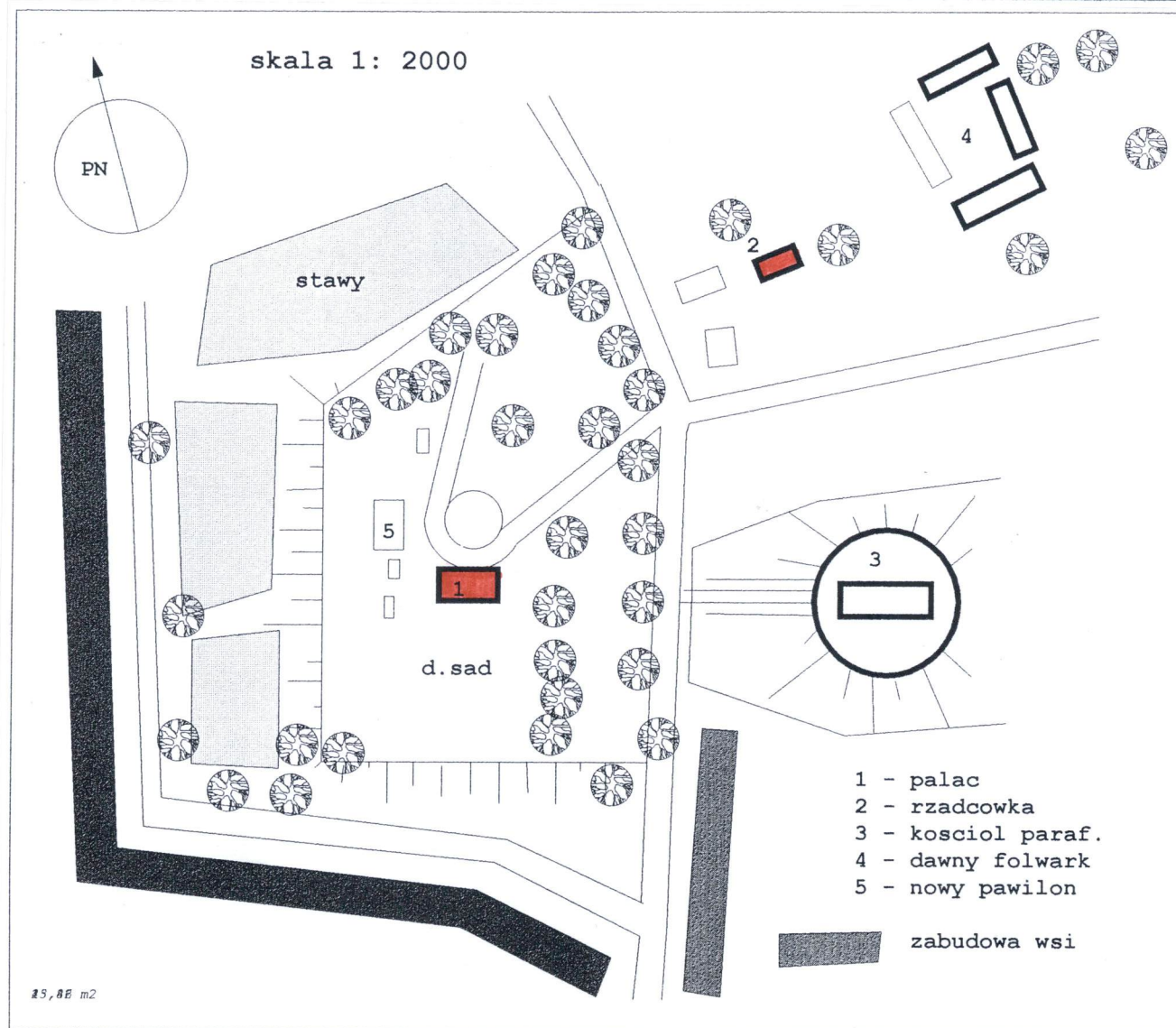
9. Użytkownik i jego adres

Państwowy Dom Pomocy Społecznej
dla Dorosłych 28-512 Bejsce 230

10. Rejestr zabytków

Nr 233

data 11. II. 67.

Dobra ziemskie z ośrodkiem w Bejskach w XIV-XVII w. w rękach Firlejów h.Lewart, w XVIII w. Sanguszków h.Pogonia, od 1796 Badenich h.Bończa, od II poł. XIX w. do 1945 Byszewskich h. Jastrzębiec. Kościół paraf. fundowany w XIV w. Z I poł.XVII w. pochodzą wzmianki o istnieniu przy pałacu ogrodu botanicznego. Z 1772 zachował się opis starego piętrowego pałacu murowanego; przy którym istniał ogród włoski i park z aleją lipowo-grabową.

Obecny pałac wystawiony w 1802 dla Marcina Badeniego Ministra Sprawiedliwości Królestwa Polskiego wg projektu Jakuba Kubickiego.

Na pn-zach. skraju parku wystawiono w pocz. XIX w. neogotycką gorzelnię - ob. nieistniejącą. W ciągu XIX w. wykształcił się rozległy zespół folwarczny skupiony w trzech grupach zabudowań: po pn-zach. stronie parku wokół gorzelni, po pn-wsch. stronie parku - w miejscu ob. rolnego gospodarstwa pomocniczego oraz na wschód od parku po pn stronie kościoła. W poł.XIX w. akta Dyrekcji Ubezpieczeń wyliczają kilkanaście dużych budynków gospodarskich murowanych i murowano-drewnianych. W ok. 1870 przekomponowano park na krajobrazowy wg proj. Augustyna Denizot.

Dobra upaństwowione w 1944. W pałacu urządzono w 1946-46 szkołę rolniczą, 1947-52 dom starców prowadzony przez SS.Sercanki z Krakowa, od 1952 Państwowy Dom Pomocy Społecznej. Zabudowania folwarczne częściowo rozebrano, pozostałe przebudowano i urządzono w nich pomocnicze gospodarstwo rolne. Z historycznego zespołu zabudowań zachowały się dzisiaj pałac z parkiem i grupą współczesnych budynków oraz zachowane reliktozo zabudowania folwarczne na pn-wschód od parku.

Ostatnie dawne zabudowania gospodarcze przy pałacu rozebrano po 1990 r. wznosząc na ich miejscu nowy pawilon z pokojami pensjonariuszy i pralnią; jednocześnie powstały dwa małe budynki garażowe.

W dzisiejszym stanie zachowania jedynym wartościowym elementem dawnego założenia pałacowego pozostał pałac wraz z otaczającym parkiem oraz powiązania widokowe pałacu z kościołem i wsią.

SYTUACJA: Wieś położona na pd skraju Niecki Nidziańskiej 10 km na pn od koryta Wisły, 10 km na pd-wschód od Kazimierzy Wielkiej - przy drodze lokalnej. Teren pofałdowany z drobnymi ciekami wodnymi. Zabudowa wsi wzdłuż drogi otaczającej rozległe wzgórze z kościołem na kulminacji i pałacem po jego stronie zach. - głównie po ich stronie pd i zach. Obecnie pośrodku pierwotnego założenia przestrzennego pomiędzy folwarkiem a dworem i kościołem wielokondygnacyjna zabudowa współczesna.

KOMPOZYCJA: Pierwotne założenie przestrzenne złożone z trzech głównych elementów przedzielonych dzisiaj droga pn-pd:

- w części pd-wsch. - zespół kościoła parafialnego p.w. ś.Mikołaja, usytuowany na lokalnej kulminacji rozległego wzniesienia; złożony z gotyckiego kościoła oraz ogrodzenia z późniejszą dzwonnica; całość pośród starego drzewostanu
 - w części zach. - zespół pałacowo-parkowy na planie zbliżonym do trójkąta wyciągniętego ku pn; otoczony od pn i zach. niżej położonymi stawami, od pd niżej położoną zabudową zagrodową, od wsch. drogą; pałac na osi podłużnej kościoła - 200 m od niego - pośrodku parku, skierowany frontem ku pn z lekkim odchyleniem na wsch.; w pd części parku sad i pola uprawne
 - w części pn-wsch. - zespół folwarczny, słabo zachowany, złożony z rządcówki po stronie zach. oraz czworoboku zabudowań gospodarczych 100 m na wschód od niej - bez wartości zabytkowych
- Główną osią kompozycyjną założenia stanowi powiązanie kościoła z położonym na zach. od niego pałacem. Rozległy pierwotnie zespół folwarczny został odsunięty na pn bieg poprzecznej osi kościoła, a zarazem usunięty poza główne osie widokowe parku.

OSIE WIDOKOWE:

- podstawowe powiązania przestrzenne wyznacza dominanta kościoła paraf.; w chwili obecnej obie główne osie widokowe z kościoła są częściowo przesłonięte: na pałac poprzez wysoki drzewostan parkowy; na folwark poprzez nową wielokondygnacyjną zabudowę
- w obrębie parku pierwotna oś widokowa ku pn na wzgórze przesłonięta przez późniejszy drzewostan parkowy, podobnie ku wsch. na kościół; otwarty jest wartościowy widok na niżej położoną zabudowę wiejską i stawy ku zach. i pd
- w obrębie folwarku zachowała się główna oś - wzdłuż przypuszczalnej d. drogi dojazdowej - prowadząca od rządcówki na osi czworobocznego dziedzińca folwarcznego
- w panoramie wsi dominuje bryła kościoła i otaczającego drzewostanu, od zach. także bryła parku

ELEMENTY ZESPOŁU:

1. Pałac Badenich, (na planie nr 1) 1802 wg proj.Jakuba Kubickiego; klasycystyczny, murowany; 2 kondygnacyjny, podpiwniczony, kryty wysokim dachem 4-połaciowym
2. Rządcówka (nr 2) ob. dom nr 228, 2 poł.XIX w., murowany, parterowy, kryty dachem dwuspadowym; wnętrza całkowicie przebudowane
3. Pozostałości folwarku, relikty dawnych budynków spichlerza (nr 3), stodoły (nr 5) i obory (nr 6) zachowane w murach istniejących obiektów, 2 poł.XIX w.
4. Park przypałacowy
5. Kościół paraf. p.w. ś.Mikołaja - objęty osobną dokumentacją

14. Kubatura w kartach szczegółowych	15. Powierzchnia użytkowa ogółem ok. 10 ha park ok. 2,5 ha stawy ok. 1 ha	16. Przeznaczenie pierwotne zespół pałacowo-folwarczny	17. Użytkowanie obecne Dom Pomocy Społecznej i gospodarstwo rolne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1950 -adaptacja pałacu na dom pomocy społecznej przed 1970 - rozbiórka części zabudowań przypałacowych i folwarcznych 1972 - przebudowa rządcówki ok.1975 - rozbiórka chlewni folwarcznej przy rządcówce po 1980 - wzniesienie na terenie folwarku budynków remizy i Urzędu Gminy 1995 - rozbiórka bud. gospodarczych przy pałacu 1996 - wzniesienie budynku mieszkalnego przy pałacu i utwardzenie dróg w parku		19. Stan zachowania KOMPOZYCJA: zachowana ogólna dyspozycja przestrzenna elementów składowych założenia ELEMENTY SKŁADOWE: zniszczona większość budynków folwarcznych i przy pałacu , słabo czytelny układ zespołu folwarcznego istniejące budynki w stanie dobrym OSIE WIDOKOWE: przesłonięte osie wiążące folwark z kościołem i pałacem CIĄGI KOMUNIKACYJNE: przebiegi ciągów głównych i przy pałacu zachowane dobrze, nawierzchnie dróg cz. wymienione	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Brak uwag	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Akta Dyrekcji Ubezpieczeń 1847-61 sygn. 415 , Archiwum Państwowe w Kielcach

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst	Anna Myślińska	X 1997	A. Myślińska
plany i rysunki	Anna Myślińska	X 1997	A. Myślińska
zdjęcia fotogr.	Anna Myślińska	X 1997	A. Myślińska

miejsce przechowywania negatywów Państwowa Służba Ochrony Zabytków
o.Kielce

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T.III , z. . s., Warszawa 19
M.Holewiński, Studium historyczne zespołu pałacowo-parkowego w Bejskach,
1983, mpis w pos. Woj. Konserwatora Zabytków w Kielcach
Zespół dokumentacji konserwatorskich wystroju pałacu z lat 1964-88 w pos.
WKZ Kielce

23. Źródło ikonograficzne i fotografia

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

BEJSCE	ZESPÓŁ PAŁACOWY	c.d.p.12 i 13
--------	-----------------	---------------

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

zachowane budynki murowane: pałac z kamienia, rządówka z cegły na zaprawie wapiennej, tynkowane obustronnie; stropy drewniane z podsufitkami, w grocie pałacu sklepienia; wieżby dachowe drewniane stolcowo-płatwiowe
 dekoracja fasad w tynku; wystrój pałacu sztukatorsko-malarski - p. karta szczegółowa

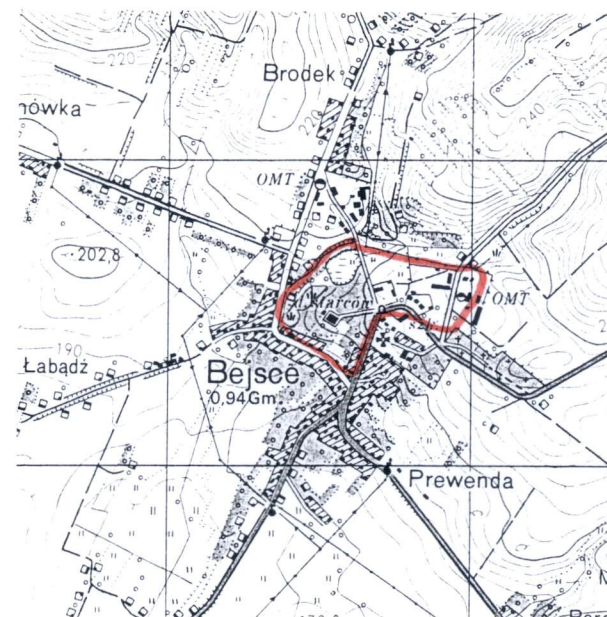
PARK: krajobrazowy, zachowany głównie po pn i wsch. stronie pałacu, w pn-zach części parku nad stawem mieścił się dawniej wielki granitowy głaz narzutowy.

PODŁOGA URBANISTYCZNA:

- ciągi komunikacyjne przy pałacu utwardzone, pozostałe gruntowe
- w parku podłoga trawiasta
- na terenie d.folwarku podłoga trawiasta

SPIS FOTOGRAFII:

1. Widok ogólny zabudowań od pd-zach.
2. Widok ogólny parku ku pn-wsch. - od pałacu
3. Starodrzew w części zach. parku - widok od pd
4. Droga dojazdowa do pałacu przez park - od strony folwarku od pn-wsch.
5. Park - stara aleja po wsch. stronie pałacu - ku zabudowie wsi na pd
6. Nowy pawilon przy pałacu
7. Wschodni zespół zabudowań folwarcznych - ob. gospodarstwo pomocnicze
8. J.w. - pozostałości starodrzewu
9. J.w. - przebudowany spichlerz
10. Widok od pałacu na kościół paraf.
11. Stawy po zach. stronie parku
12. Widok od pałacu ku zach. na zabudowania wsi

1 2

3 4

BEJSCE

ZESPÓŁ PAŁACOWY - PAŁAC (1)

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

5

6

7

8

9

10

BEJSCE

ZESPÓŁ PAŁACOWY - PAŁAC (1)

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

11

12